

המבקשים: 1. בן חמו אלחנן - מספר זהות 032551590
2. בן חמו שמחה - מספר זהות 300296225

ע"י ב"כ עו"ד א.כץ ו/או א. גבע ו/או מ. איצקוביץ
ו/או ת. נץ ו/או ל. כץ ו/או ש. יעקובי
ו/או ר. סלומה ו/או י. טוירמן ו/או א. לוי ו/או ש. עוזרי
כץ, גבע, איצקוביץ (KGI) – משרד עורכי דין
רח' יוסף קארו 19, בית KGI
ת.ד. 7369 ת"א 61073
טל': 03-6252525 פקס: 03-6252526
דואר אלקטרוני: kgi@kgilaw.com

להלן ביחד לשם נוחות – "התובע"

-נגד-

הנתבעת: עיריית אשדוד

רח' הבנים 12, אשדוד

להלן – "העירייה"

בקשה לאישור התובענה כייצוגית

בהתאם לסעיף 5(ב)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "החוק")

התובענה המינהלית

1. כללי

- 1.1 תביעה זו הנה תביעה להשבה של ארנונה כללית שהטילה ומטילה העירייה בהיותה בלתי חוקית, כפי שיפורט בכתב התביעה. בתמצית יאמר כי שיטת ההצמדה בה נקטה העירייה ביחס לתשלומי הארנונה המשולמים בהסדר תשלומים אינה תואמת את הדין וכי על העירייה להשיב לתובע את הכספים שגבתה ביתר כאמור להלן.
- 1.2 טיעוני התביעה נטענים במצטבר או לחילופין, הכול לפי ההקשר והעניין.

2. פרשת התביעה

- 2.1. התובע מחזיק בדירת מגורים המצויה ברחוב האדמו"ר מבעלז בתחום שיפוטה המוניציפאלי של העירייה והמזוהה במערכת המחשב של העירייה כפיזי מספר 3028902719 (להלן: הנכס").
- 2.2. התובע משלם את הארנונה לעירייה על פי הסדר תשלומים הכל כפי שיפורט במסגרת תובענה זו.
- 2.3. הנתבעת הנה רשות מקומית שהוקמה מכוח פקודת העיריות (נוסח חדש) והפועלת על פי הוראות הדין החל על רשויות מינהליות ככלל ועל רשויות מקומיות בפרט.

3. הטיעון המשפטי

עיקרון חוקיות המינהל

- 3.1. על פי כל דין, ובין היתר, על פי סעיף 1(א) לחוק יסוד משק המדינה, לעירייה אין כל זכות להטיל עליה כל תשלום חובה, בלא דבר חקיקה מפורש המתיר לה לעשות כן.
- 3.2. סעיף 1(א) לחוק יסוד משק המדינה קובע כי –
- “1. (א) מסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פי: הוא הדין לגבי אגרות.”
- 3.3. רשות ציבורית, כמו העירייה בענייננו, היא גוף אשר הוקם על ידי החוק, ואשר מחויב לפעול רק על-פי האמור בחוק מולידו, דהיינו - במסגרת הסמכויות והכוחות המוענקים לו בחוק.
- 3.4. עקרון זה, הנגזר מעקרון שלטון החוק, מוכר כעקרון "חוקיות המנהל", עליו אומר המלומד פרופ' ברוך ברכה בספרו "משפט מנהלי", כרך ראשון, בעמוד 35 :
- "עקרון חוקיות המנהל הוא ה"אלף-בית" של המשפט המנהלי. רשות מנהלית נהנית אך מאותן סמכויות שהוענקה לה מכוח הדין. ללא הוראת הסמכה בת תוקף אין בכוחה של הרשות לפעול. הדין הוא אביה מולידה של זו, ואין לה אלא מה שהראשון קצב לה. התיימרה הרשות לחרוג מהתחום המוקצב, יוצאת היא מתחום הכרתו של הדין, ומבחינתו מעשייה כמותם ולא היו, והרי לך בקליפת אגוז, עיקרו של המשפט המנהלי."
- 3.5. בבג"צ 1640/95 אילנות הקריה (ישראל) בע"מ נ. ראש העיר חולון פ"ד מט(5) 528, נקבע כי סעיף 1(א) לחוק יסוד: משק המדינה, על פי לשונו, חל גם על תשלומי חובה ואגרות המוטלות על ידי רשות מקומית.
- 3.6. בענייננו, בדומה לפרשת "אילנות הקריה" העירייה גובה תשלום חובה, תוך חריגה

3.7. ואם בדרישותיה לתשלומים אלה, חרגה מהסמכויות המוקנות לה בדין, אזי

פעולותיה היו בלתי חוקיות ודינם בטלות (VOID).

3.8. ורי גם פסק דין של בית המשפט העליון בע"א 1761/02 רשות העתיקות נ. מפעלי

תחנות בע"מ (פורסם באתר www.nevo.co.il). כן ר' פסק דין חדש של בית המשפט

העליון בעניין ע"א 546/06 עיריית ירושלים נ' שירותי בריאות כללית (פורסם באתר

www.nevo.co.il).

מקור סמכות של העירייה

3.9. ארנונה ("ארנונה כללית" בלשון החוק) מוטלת על בניינים ועל קרקעות שבתחום

העירייה (ובלבד שאינם אדמת בניין), וחשובה הוא לפי יחידת שטח בהתאם לסוג

הנכס, לשימושו ולמקומו. החייבים בארנונה הם המחזיקים בנכסים.

ר' סעיף 8(א) לחוק הסדרים וסעיף 269 לפקודת העיריות.

3.10. מכוח סמכותה בסעיף 8(א) לחוק ההסדרים, העירייה התקינה ומתקינה מדי שנה

בשנה צווי ארנונה עירוניים, על פיהם מוטלת ארנונה כללית על קרקעות ובניינים

בתחום שיפוטה של העירייה.

3.11. צווי הארנונה אלה קובעים את רשימת הסיווגים, כאשר לכל סיווג נזקף תעריף וכן

כללים שונים אחרים הנוגעים לארנונה כללית וביניהם אופן חישוב שטח הבניינים

והקרקעות לצורך חיובם בארנונה.

3.12. סכום הארנונה השנתי הינו תוצאה של הכפלת שטח רלוונטי בתעריף הרלוונטי.

הסדר התשלומים ושיטת ההצמדה

3.13. סעיף 4(א) לחוק רשויות מקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תשי"ם –

1980 (להלן לשם קיצור: "חוק הריבית") מאפשר לרשות מקומית לקבוע כי הארנונה

השנתית תשולם בהסדר תשלומים ולא בתשלום שנתי ובלשון הסעיף 4(א) הני"ל -

"רשות מקומית רשאית לקבוע לארנונה כללית ולמס עסקים הסדר לפרעונם בתשלומים

(להלן – הסדר תשלומים) במשך תקופה שלא תעלה על שנה ממועד החיוב בהם; כל

תשלום לפי הסדר כאמור ישולם בתוספת הפרשי הצמדה". (הדגשה לא במקור).

3.14. המונח "הפרשי הצמדה" מוגדר בסעיף 1 לחוק הריבית כ –

"(1) לעניין ארנונה כללית המשתלמת על פי הסדר תשלומים - עדכון הארנונה לפי שיעור

השינוי של המדד מן המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום החיוב, עד המדד שקדם

למדד שפורסם סמוך לפני יום התשלום;"

3.15. ואילו המונח "מדד" מוגדר שם בהמשך כ –

“מדד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם בפעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:”
3.16. יוצא אפוא, כי על פי חוק הריבית, כל תשלום ותשלום שמשולם בהסדר תשלומים יש לעדכן על פי שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן שבין המדד שקדם למדד האחרון שפורסם בסמוך לפני יום התשלום לבין מדד שפורסם בחודש נובמבר שלפני יום החיוב השנתי - כלומר המדד בגין חודש אוקטובר של שנת המס הקודמת.

3.17. ואכן העירייה קבעה כי ניתן יהיה לשלם את הארנונה השנתית על פי הסדר תשלומים בשישה תשלומים דו חודשיים על פי המתכונת הבאה -

“למרות האמור לעיל ניתוח לחייב אפשרות לשלם את הארנונה דלעיל בהסדר תשלומים של 6 תשלומים דו חודשיים שווים וצמודים למדד החל מ- 1 לינואר, 1 במרץ, 1 במאי, 1 ביולי, 1 בספטמבר ו-1 בנובמבר. חישוב ההצמדה להסדר התשלומים ייעשה עפ”י חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה) ההסדר על תשלומי חובה תיקון תשמ”ד 1984.”

ור’ סעיף 10 (ב) לצו הארנונה לשנת 2010.

3.18. **דא עקא**, ובניגוד להוראות הדין, העירייה, בחישוב סכום הארנונה ביחס לחודשים מאי – יוני 2011 באופן שונה ומפתיע מחשבת את הארנונה על יסוד מדד בגין חודש ספטמבר 2010 במקום לפי מדד בגין חודש אוקטובר 2010. כתוצאה מכך הארנונה שחויבה בפועל **גבוהה** מהארנונה שהייתה צריכה להיות מוטלת על פי חוק.
כך תיאר זאת המומחה מטעם התובע, בחוות דעתו:

“2.3 לפי סמכותה, כאמור בחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה (התש”מ – 1980) קבעה עיריית אשדוד כי הארנונה השנתית תשולם בשישה תשלומים דו-חודשיים צמודים כאשר המועדים לתשלומם הם ה-1 לכל חודש אי-זוגי.

2.4 לאור זאת ועל פי החוק, התשלומים הדו-חודשיים השני, השלישי, הרביעי, החמישי והשישי של כל שנה היו אמורים להיות צמודים לפי שיעור עליית המדד ממדד חודש אוקטובר של השנה הקודמת למדדי חודש דצמבר, פברואר, אפריל, יוני ואוגוסט, בהתאמה (להלן: “המדד הקובע” או “המדדים הקובעים”).

2.5 במקום זאת קבעה לה עיריית אשדוד כי החיוב הדו חודשי עבור חודשים מאי - יוני יוצמדו למדד בגין חודש ספטמבר שנת 2010 ולא חודש אוקטובר 2010 כמצוות המחוקק.

2.6 מאחר שהמשק פועל כמעט תמיד בסביבה אינפלציונית, לקיחת מדד מוקדם יותר כמדד בסיס גורמת לחיובים כספיים גבוהים יותר מאשר לקיחת מדד מאוחר יותר. כך גם בענייננו, מדד בגין אוקטובר 2010 גבוה ממדד בגין ספטמבר 2010.

2.7 בהנחה שהתנהגות העירייה אינה על פי דין, ובהשוואה לחישוב הנכון נגרמו למשפחת בן חמו חיובים ביתר בסך של 2.03 ₪.

חוות דעת מומחה צורפה לתובענה המינהלית.

3.19. יוצא מכאן, שיטת ההצמדה הלא חוקית בה נוהגת העירייה, מביאה לגביית סכומים עודפים הסוטים בכ – **0.3% מרמתם החוקית**, הכל כמפורט בחוות דעת מומחה מטעם התובע.

4. חובת ההשבה

4.1. סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 (להלן : חוק עשיית עושר) עוסק בחובת ההשבה ולפיו:

"1. חובת ההשבה

(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן -הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה".

4.2. כפי שפורט לעיל בהרחבה העירייה בפעולותיה התעשרה "שלא על פי זכות שבדין" ולפיכך ועל פי סעיף 1 לחוק עשיית עושר היא חייבת להשיב את שגבתה ביתר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, הכול כאמור בחוק רשויות מקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ם – 1980.

4.3. התובע מודע כי בימים אלה בית המשפט העליון יושב על המדוכה בהרכב מורחב (9 שופטים) בהקשר הנוגע לסוגיית חובת ההשבה של תשלומי חובה שנגבו שלא כדין על ידי רשות מקומית במסגרת דנ"א 7398/09 **עיריית ירושלים נ' שירותי בריאות כללית** ואולם התובע סבור כי בשל התנהלות העירייה, מאזני הצדק יטו בבירור לטובת חובת ההשבה של העירייה.

אישור התובענה כייצוגית:

5. התובע:

5.1. התובע נכלל במסגרת סעיף 4(א)(1) לחוק כאדם שיש לו עילה בתביעה המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה.

5.2. התובע הראה כי לכאורה נגרם לו נזק כתוצאה מהתנהלות העירייה כנדרש בסעיף 4(ב)(1) לחוק.

6. עילת התביעה:

6.1. סעיף 3(א) לחוק קובע כי התובענה הייצוגית צריכה להיות מוגשת בכפוף לכך שהתביעה נכללת בתוספת השנייה לחוק.

6.2. סעיף 11 לתוספת השנייה לחוק קובע כי ניתן להגיש תביעה: "כנגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר".

6.3. בענייננו, מדובר בתשלום חובה אשר נגבה שלא כדין מהתובע ומכלל חברי הקבוצה.

7. התובענה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה:

7.1. עילת התביעה נעוצה בעיקר בהטלה וגבייה בלתי חוקית של ארנונה כללית המשולמת בהסדר תשלומים ובייחוד בהקשרו של התשלום שנגבה לחודשים מאי – יוני 2011.

8. אפשרות סבירה שהשאלה המשותפת תוכרע לטובת הקבוצה:

8.1. בית המשפט העליון קבע במספר הזדמנויות כי גביית תשלומי חובה בניגוד לדין מהווה חריגה בוטה מעיקרון חוקיות המנהל.

8.2. ר' בג"צ 1640/95 אילנות הקריה (ישראל) בע"מ נ. ראש העיר חולון פ"ד מט(5) 528.

8.3. ר' ע"א 1761/02 רשות העתיקות נ. מפעלי תחנות בע"מ (פורסם באתר www.nevo.co.il).
בית המשפט העליון אף פסק השבה של תשלומי חובה ששולמו בלא הסמכה בחוק ע"א 546/06 עיריית ירושלים נ' שירותי בריאות כללית (פורסם באתר www.nevo.co.il).
(בנוגע לפסק דין זה אמור להתקיים דיון נוסף בהרכב מורחב של 9 שופטים כפי שצוין לעיל).

8.4. (ר' רע"א 3784/00 שקם בע"מ נ' מועצת עיריית חיפה, (פורסם באתר www.nevo.co.il)). עע"מ 11641/04 ברוך סלע נ' מועצה אזורית גדרות (פורסם בנבו).

8.5. ור' לעניין זה, בין היתר, ע"א 5746/91 החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ נ' המועצה המקומית בית-שאן (פורסם באתר www.nevo.co.il), בר"מ 1966/06 המשביר הישן בע"מ (בפירוק) נ' עיריית כרמיאל (פורסם באתר www.nevo.co.il), עע"מ 3874/02 עיריית חדרה נ' חברת שיקרצ'י תעשיות (1995) בע"מ (פורסם באתר www.nevo.co.il), רע"א 10643/02 חבס ח.צ. פיתוח (1993) בע"מ נ' עיריית הרצליה (פורסם באתר www.nevo.co.il), ברע"א 11304/03 כרטיסי אשראי לישראל בע"מ נ' עיריית חיפה (פורסם בנבו, עעמ 8635/05 עיריית יבנה נ' רונית ארנפרוינד כהן (פורסם באתר www.nevo.co.il)).

9. גודלה של הקבוצה מצדיק את אישורה כתביעה ייצוגית:

9.1. חברי הקבוצה הנם כל ציבור מחזיקי הנכסים, ברי חיוב בארנונה כללית בתחומי

העירייה אשר המשלמים את הארנונה הכללית על פי הסדר תשלומים לפחות לשנת 2011.

9.2. מדובר **במספר רב** של נישומים (עשרות אלפים) **הזרים זה לזה** ואשר אין כל דבר משותף המקשר ביניהם, מלבד העובדה כי הם ממוקמים בשטח שיפוטה של העירייה וכי העירייה גבתה מהם תשלום ארנונה שלא כדין.

9.3. בנסיבות אלו, אין כל סיכוי סביר שחברי הקבוצה יוכלו להתאגד ולנהל ביחד תובענה משפטית.

9.4. זאת במיוחד, כאשר גובה האינטרס הכספי של חלק נכבד מחברי הקבוצה יכול להיות מצומצם וזניח יחסית ובהתאם לכך גם המוטיבציה להתאגד ולפעול במשותף הנה קטנה באופן יחסי.

9.5. בשלב זה, לתובע אין את היכולת להעריך במדויק את מספרי חברי הקבוצה ואולם ברור כי מדובר בקבוצה המונית, המכילה עשרות אלפי נישומים. הערכה גסה ועל פי תמצית הנתונים הכספיים לשנת 2008 כפי שפורסמה באתר האינטרנט של משרד הפנים, העירייה מונה כ – 227,000 **תושבים כאשר מספר משקי הבית מסתכם בכ – 60,000!**

9.6. עם מתן תשובת העירייה, התובע שומר לעצמו את הזכות לתקן את חוות דעת שהושגה בתיק ולאמוד את היקף התביעה הקבוצתית.

10. התביעה הייצוגית היא הדרך היעילה להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין **(סעיף 8 לחוק):**

10.1. השאלה המרכזית והעיקרית בתיק זה היא השאלה המשפטית, האם גבתה העירייה ארנונה ביתר וללא סמכות. שאלה זו משותפת לכל חברי הקבוצה.

10.2. יתרה מזאת, כמו במקרה של התובע, הסכום שנגבה שלא כדין מכל אחד מחברי יכול שיהיה, קטן וזניח, ולרוב המוחלט של חברי הקבוצה אין כל חלופה משפטית מעשית לתבוע את זכויותיו מלבד הדרך של התובענה ייצוגית, בין היתר, משום שהוצאות המשפט ועלויות שכ"ט עשויות לעלות באופן ניכר על גובה סכום התביעה.

10.3. בשלב זה, לתובע אין את היכולת להעריך את התביעה המשוערת של כל חברי הקבוצה ואולם ברור כי מדובר סכום לא מבוטל.

10.4. על פי דוחות כספיים מבוקרים של העירייה ליום 31/12/2009 סך חיובי ארנונה על פי נתונים ביצוע לשנת 2009 הסתכמו לכדי כ- **467,000,000 ₪** לשנה, נטו לאחר הנחות ופטורים.

10.5. עם מתן תשובת העירייה, התובע שומר על זכותו לתקן את חוות דעת שהוגשה בתיק ולאמוד את היקף התביעה הקבוצתית.

11. התביעה הוגשה בתום לב וקיים יסוד סביר להניח שהתובע מייצג בדרך הולמת את ענייני הקבוצה (סעיף 8 לחוק):

- 11.1. התובע הגיש את התביעה בתום לב ומתוך כוונה לזכות בה.
- 11.2. התובע מיוצג לשם ניהול התובענה על ידי משרד בעל מוניטין בתחום המיסוי המוניציפאלי.
- 11.3. משרד זה מייצג את הגופים הגדולים ביותר במשק בתביעות בשוויי כספי משמעותי בתחום המיסוי המוניציפאלי.
- 11.4. בין הפרקליטים שינהלו את הבקשה והתובענה נמנים גם שותפים. לכל אחד מהם ניסיון עשיר קודם בתחום המיסוי המוניציפאלי בכלל ובתביעות ייצוגיות בפרט. עשרות תביעות ייצוגיות הוכנו והוגשו על ידם.

12. הגדרת הקבוצה:

- 12.1. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי בגדר הקבוצה יבואו כל ציבור הנישומים בתחום שיפוטה המוניציפאלי של העירייה אשר שילמו לעירייה ארנונה כללית על פי הסדר תשלומים לפחות לשנת 2011.
- 12.2. לחילופין, מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את הקבוצה לפי שיקול דעתו.

13. גמול לתובע:

- 13.1. התובע מבקש כי בית המשפט הנכבד יפסוק לו גמול מיוחד ושכר עידוד בגין טרחתו בהתאם לשיקול דעתו כאמור בסעיף 22 לחוק.

14. שכ"ט עו"ד:

- 14.1. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע לפי שיקול דעתו את שכ"ט ב"כ התובע במסגרת וכאמור בסעיף 23 לחוק.

בקשה זו נתמכת בתצהיר של התובע.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה המינהלית כתובעת
ייצוגית על פי חוק ולחייב את העירייה בהוצאות התובע לרבות שכ"ט עו"ד ובתוספת
מע"מ כחוק.

אלכס כץ, עו"ד; מוטי איצקוביץ, עו"ד; יניב חיים טוירמן, עו"ד
כץ, גבע, איצקוביץ (KGI) – משרד עורכי דין
ב"כ התובע

f:\docs\600219\00003\g97467-v001.doc

תצהיר

אנו הח"מ, שמחה בן חמו, בעלת ת"ז שמספרה 300296225, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזאת כדלקמן:

1. תצהיר זה ניתן בתמיכה לבקשה לאישור תובענה מינהלית כייצוגית, שהוגשה נגד עיריית אשדוד (להלן: "העירייה") בעניין השבה של תשלום ששולם בגין ארנונה כללית.
2. העובדות המפורטות בבקשה ידועות לי מידיעתי האישית ועל פי יעוץ משפטי שקיבלתי, ואני מאשר אותן כנכונות.
3. הינני המחזיקה בדירת מגורים המצויה ברחוב האדמו"ר מבעלז בתחום שיפוטה המוניציפאלי של העירייה והמזוהה המערכת המחשב של העירייה כפיזי מספר 3028902719 (להלן: הנכס").
4. את תשלום הארנונה אני מבצעת באמצעות הסדר תשלומים בשישה תשלומים דו חודשיים.
5. התביעה והבקשה הוגשו בתום לב, ומתוך כוונה כנה לזכות בתביעה.
6. האמור ביתר סעיפי הבקשה הוא נכון לפי מיטב ידיעתי ואמונתי ע"פ חוות דעת משפטית שקיבלתי.

7. זו חתימתי, זה שמי ותוכן תצהיר זה אמת.

ש. יצחק

חתימת המצהיר

אימות חתימה

אני מאשר כי ביום 25/5/2011 הופיעה בפני שמחה בן חמו שזיהתה עצמה ע"י ת"ז 300296225 ולאחר שהזהרתיה כי עליו להצהיר אמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות ואמיתות תצהירה דלעיל וחתמה עליו בפני.

חתימת עו"ד
מס' רשיון 91382
אינה אלצין, עו"ד